

garriguenca i desolada, a la dreta de la qual neix la R^a de Carne i la Llacuna, i a l'esq., ja cap a la r. de Pontons. Hi ha una grossa cova amb restes prehistòriques, ja anomenada en un doc. de 1153: «ipsam speluncam de Ancosa» (*Bol. Acad. de la Hist.*, maig 1879, p. 195, i *BDLC* iv, 81). *DOC. ANT.* Ancosa, com a nom d'una granja o terme rural, bis, en doc. de 1057 (MiretS, *TemplH*, 32); «grangiam de Ancosa» 1162 (Kehr, *Papsturk.* 374) [crec que ja llavors pertanyia al monestir de Stes. Creus]; «termes d'Ancosa, Montagut, Vallbossera i Vilademàger» 1184 (MiretS, ib. 267); en la documentació de Stes. Creus n'hi deu haver més però almenys s'hi anomena la Plana d'Ancosa, te. de la Llacuna, prop del de Pontons, en un de 1782 (com. de X. Fort.). R. Bg. iv confirma: «ipsa spelunca de Ancosa» *Li Bl. Stes. Creus* (S 565, 60.8), aa. 1153 i 1154 cf. «Comba de Sancosa» afegit S. XII a un doc. de 986 (*Cat. Car.* II, 200.10f.).

2) *Angosa*, afr. de la diòcesi de Carcassona, en l'any 678 (cita de Gamillscheg, *Rom. Germ.* I, 352).¹

3) *Vilancòs* te. Benés, Alta Rbg.:

Que sembla inseparable de 4): el poblet de Castelló d'Encús, prop al S. de Benavarri. Els quals, per la seva banda semblen inseparables del:

5) Corralet d'Ancaus te. de Quatretonda (xxxii, 4. 25 19).

6) ANCS, en duplicat: a) poble agr. a Montcortès de Pallars, a l'extrem N. del terme, uns 6 k. al N., ja arran de la vall del Flamicell i de la rodalia de Sort. *PRON. MOD.*: *ànkes* Gerri (1920); *ànks* a Peramea, Montcortès i la Pobleta (1957). *DOC. ANT.* «Villam quam dicunt Anchos majores», doc. de Gerri, a. 966 (Abadal, *Pall. Rib.*, núm. 199); en un altre del mateix any, *Panchos*, ha de ser err. per *Hanchos* (núm. 200); *Hanes* 1164, Kehr (*Papsturk.*, p. 398) (Serrano, *NHRbg.*, p. 109, també hi llegeix *Hanes*), però és clar que és err. per *Hancs*, com ho proven en el context, tots els pobles que l'acompanyen: «*Gerrensi* monasterio: *Monte Carités* --- Beloscín --- *Evalli* --- ecclesias de *Hanes* --- *Subripis* --- *Sersiu* --- [lleg. *Sersui*] *Chabos* --- *Balastui*».

b) Nom d'una cova que avui anomenen *lo Cabanot d'Ancs* en te. d'Enseu (xxi, 136), però aquest és a l'altra banda de la N. Pallaresa, a Enseu damunt de Gerri, o sigui uns 13 k. al SE. d'Ancs de Moncortès. Ben possible, doncs, que es refereixi a aquesta duplicació el pl. *ecclesias*, del doc. de 1164, i distintiu *Anchos majores* observat en el doc. de 966: els d'Enseu serien uns *Anchos minores*, i en un i altre el mot *ancos* designaria coves; i en el de 1164 el fet d'anar citat junt amb Puiformiu i Sensui donaria peu a creure que també sigui el d'Enseu. Però les *Forques de Hanchs* que llegeixo en el Capbreu d'Assua de l'a. 1645 (f° 40v^o), s'ha de referir al 6a, puix que aqueixes «Forques» són el nom de la collada que dóna pas des d'Ancs a la vall d'Assua.

7) Un *Ancui* que devia ser a la Vall d'Assua, car va citat entre Rodés i Surp: «Rodes, Vallis Cascar, infra quam vallem sunt locus vocatus *Ancuy* et locus voc. de Surp» a. 1375 (xxxvi, 164.24), «in Val Cartar est

quidam locus vocatus *Ancuy*» (98, 173, 185). La doble err. *Cartar/Cascar* s'ha de corregir sens dubte en *Val-Càrcar*, car és un dels innombrables casos de VALLIS CARCAR = Vallcarca, càrquera, 'vall reclosa'. Però aquest *Ancui* de la Vall d'Assua, encara que Surp ja sigui a la part oposada dins la Vall d'Assua, ja no pot ser gaire lluny de les *Forques d'Ancs*, i no més allunyat dels *Ancs majors*, que aquests ho són dels d'Enseu.

8) Hi ha el *Roc de l'Anca* en te. d'Argelers (xxv, 42.24, vora «Gratacòs»); i en fi: 10) el Prat d'Anquella, a Nàüja de l'alta Cerdanya.

Resta ben arbitrària l'etimologia «cèltica» que el P. Fita (en l'art., supra, de *BACHist.*) voldria trobar al nom de la «spelunca d'Ancosa», car encara que pogués haver-hi una amplificació cèltica en -s- de l'arrel ieur. *kov-* 'cau, cova, balma' (d'on el ll. CAVA, gr. *κοφός*, romànic COVA) no sols resta hipotètica, sinó que no existeix cap article cèltic *an-* com ell suposa. L'únic que resta del seu article és que es parteixi de la idea de 'cova', car impressiona la repetició d'aquest concepte en els noms 1), 6a), 6b) i 8), i de la idea de lloc rocós, i per tant reclos i enclotat, en tots ells; coincidint això amb la repetició de la síl·laba *Anc-* en tots ells, i de *-caus/-cos* en la major part. Notem en fi que *cabanot* (6b) s'usa en el Pallars per 'covota', i el nom de *Chabos* (doc. de 1164), sens dubte < CAVOS.

Menys arbitrari seria relacionar amb *Ancosa* un altre parònim no massa llunyà (35 k. al Sud), amb documentació escassa però antiga. *Melancosa*, que figura com a sufragània de Seguers (te. Aguilar de Segarra) en totes tres llistes de parròquies del bisbat de Vic p. p. A. Pladevall (*Osona* 1971, 70ss., núm. 230), avui nom només de dos masos. ¿Seria *mala ancosa* 'espluga mala? Resti, però, ben dubtós: hi ha base més positiva per relacionar-ho amb *mel*, i no com a compost amb el nostre mot sinó com a derivat; és 7 k. al S. de *La Mollosa*, que sembla derivat de *MÛLSUS* 'mesclat amb mel, o emulsionat', car tota aquella rodalia és gran productora de mel, plena d'abellars i ruscos (com els del mateix *Seguers* 'ruscos silvestres'), i ací hi podria haver *mel-enca* + *-osa*.

En fi, al que tenim dret és a veure el sentit de 'cova' o 'raconada' en molts noms ieur. en ANK-/ONK-, amb descendència romànica; gall-port. *anco* 'racó, recolzada' [S. xvii], cast. *ancón* «ensenada petiqueta» (*DECH* I, 253), prov. *ancouno* «coin, cachette», gr. *ἀγκών*, = al nom de l'it. *Ancona*, port de l'Adriàtic. Els noms cat. vindran, doncs, més aviat del sorotàptic que del cèltic o altra llengua indoeuropea; gr. *ἄγκος* i *ὄγκος* 'ganxo', *ἀγκή* (Pok., *IEW* 45, 46).²

¹ Ja podem deixar descartada l'etimologia germànica que voldria ell trobar-hi: got. *anquus* 'estretor' per l'elemental raó que mai una vocal i -s desinencial no podrien donar -osa romànic, accentuat. Hi ajunta un altre *Angra* veí que tampoc és versemblant que vingui del gòt. ANGRS. — ² Cf. encara el NP ll. ANCUS, d'on *Vianci* al SO. de Florència, *Anciano* NL antic del mateix municipi (Pieri, *Top. Arno*, 69, 115). En canvi no es deu relacionar amb *Ancosa* el nom de planta *ἄγκουσα* 'orcaneta', relació